

RÓZSA UJSÁG.

AZ ÁTALÁNOS RÓZSÁSZAT ÉS ÁTALÁNOS KERTÉSZET

KÉPES SZAKKÖZLÖNYE.

IV. évfolyam. — 5-ik szám.

Szerkeszti és kiadja:

Dr. Kaufmann Ernő, Pécs-Szabolcson.

Az évfolyam június elsején kezdődik. — Megjelenik évenként 6 füzetben: június, augusztus, október, december, február és április hónapokban. — Előfizetési ára: **évenként 2 frt, félévre 1 frt.** — Reklamációk csak a megjelenési hónap 20-áig vehetők figyelembe. — Mindenemű küldemények a szerkesztő nevére czimzendők.

 A német kiadás előfizetési árai ugyanazok.

PÉCSETT.

NYOMATOTT ENGEL LAJOS KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

1891.

Tartalom. A rózsák illatáról. — A rózsza téli nemesítése gyökérnyakra. — Háromszoros hybridák? — Két rózsza Németországból. — Marquise de Vivens. — Marie Baumann. — De la Griffériaie. — A növények szaporítása tenyészhajtásokról. — Bismark alma. — Vereshagyma „lyoi csoda”. — A Chrysanthemum tenyésztéséről. — A „százszorszép-szögfü” történetéhez. — A lilium leveleinek lehullása virágzás előtt. — Az Achyemenes-fajok tenyésztése szobában. — Világosságot az orchideáknak. — Verbena hybrida „északi fény” (Nordlicht). — Két új kerti viola. — Gadetia „fehér gyöngy” (weisse Perle). — Salvia prunelloides purpurea. — Chrysanthemum-kiállítás. — Halálozások. — Beküldött árjegyzékek. — Új rózsafajok. — Irodalmi szemle. — Színes műmelléklet: Fürst Bismark, Nymphaea alba.

A rózsák illatáról.

Dr. Kaufmann E.-től.

A föld kerektség növényfajainak milliói között alig fogunk csak egynehányat is találni, melyekre nyugodt lélekkel ráfoghathatunk, hogy szagtalanok; — ha pedig ezt a kérdést a szó legszorosabb értelmében fejtegetnők, úgy hovatovább be kellene ismerünk, hogy földünkön tökéletesen illat nélküli növények egyáltalában nem fordulnak elő. És ez a föltevés alapindokát találja egyrészt az emberi vagy állati szaglószerző életani szerkezetében, másrészt pedig a növények, vagy azok alkatrészeinek vegytani összetételében. Az élő növény a talajból, a vízből és egyuttal a levegőből is különféle anyagokat vesz fel, ezeket alkatrészeivé dolgozza fel, miközben különféle, a növény gyarapodásához szükségelt vegyületek mellett, arra alkalmatlan összetételek is keletkeznek, melyek azután szilárd, folyékony, avagy légnemű testek alakjában kiküszöböltetnek. Ezen kiválasztott vegyületeknek illékony része a környezeti levegővel összekeveredvén, az emberi szaglószerzők segítségével az érzési központhoz vezetetik, előidézvén ott a szaglás érzetét. Holt növényeknél vagy növényrészeknél, a világosság, levegő, nedvesség és hőmérséklet ingadozásainak beha-

tása folytán vegy bomlás következik be, a mely mellett szintén képeztetnek illékony vegyületek. Ha a növény, vagy annak alkatrésze nedvdús és ezen vegy bomlás gyors lefolyásúvá válik, akkor az rothadásnak mondatik. Bizonyos körülmények közt, de főképpen akkor, ha a növény, vagy annak valamely része szárazabb és szilárdabb összetételű, ez a vegy bomlás vontatottá válik és korhadásnak neveztetik.

A rothadásnál és a korhadásnál is egyaránt képződnek illékony vegyületek, melyek szaglószerzőnk útján tudomásunkra juthatnak. Az élő, rothadó és korhadó növények vagy növényi alkatrészek szaga egymástól lényegesen különbözik. Általában véve a növényeknél tengéleti (vegetativus) és feloszlási (necroticus) szagot vehetünk fel; ha azonban a rózsza szagáról, jobban mondva a rózsza illatáról szólnunk, akkor közönségesen a tengéleti illatot értjük alatta, illatát azon illékony anyagoknak, melyeket a rózsza viritása alkalmával szokott árasztani. Ezen illat úgy a kertileg művelt, mint a szabadban vadon tenyésző rózsáknál rendkívül sokféleképpen nyilvánul. Ha pl. a Rosa lutea-csoport alakjait vesszük vizsgálat alá, úgy ezeknél az

illatot rendkívül visszataszítónak, némelyiknél meg éppen oly undorítónak fogjuk találni, mint a mezei poloskánál, ellenben a *Rosa gallica* egynémelyik alakjánál, minők pl. a *Rosa centifolia*, vagy a *Rosa damascena*, ez az illat tudvalevőleg a legkellemesebbnek, az illatok legfölségesebbének tartatik elannyira, hogy az még a legmagasabb idealisztikus költészetbe is belevonatik. Ezen két szélsőség között azonban számos oly rózsza is létezik, mely a felsorolt illatnemektől eltérő, vagy átmeneti, de rendkívül változékony, többé kevésbé kellemes illatot áraszt, egy részük meg a mi szaglószer-vünkhez viszonyítva, mint mondani szokás „illattalan“, ámbár bizonyos fűnemű illatot ezen fajoktól sem vitathatunk el.

A botanikusok azt állítják, hogy a virágok illata némely növény fenntartására föltétlenül szükséges; az illat által ugyanis rovarok csalatnak a virágba, melyek a himport ugyanazon, vagy más rokonfajú virágból a bibére viszik s így okozóivá lesznek a megtermékenyülésnek, mely különben a virág hiányos alkotásánál fogva önként nem következnek be. Kerti rózsáink bizonyos tekintetben ellentmondanak eme növény-életteni tételnek. Vegyük figyelembe pl. azon rózsákat, melyek a jól ismert Victor-Verdier-csoport alakjait képezik. Ezek a rózsák általában véve igen kitűnő magtermő képességgel bírnak, ámbár csaknem teljesen illattalanok, míg más alakok, pl: La France, Malmaison, Elise Flory, Catherine Mermet s így tovább, a legerősebb illatozás mellett is csak nagy ügyel-bajjal műleges uton kényszeríthetők gyümölcsözésre, míg némelyikök egyáltalán, magukra hagyatva pedig valamennyien meddők maradnak. Ha már most a botanikust ezen fontos tényálladéokra figyelmeztetjük, akkor ő egyáltalában nem fog zavarba jönni, sőt teljes meggyőződéssel azt fogja válaszolni: hogy „illattalannak tartott rózsáink csupán az emberi szaglószer-v iránt illattalanok, míg a rovarokéra nézve illatozók, felsorolt illatos rózsáinknál pedig a pázószer-vek tökéletlenül vannak kifejldve“. És mi

kénytelenek vagyunk e nyilatkozat előtt meghajolni. A botanikus azonban e kijelentésével egy bizonyos körülményre tett figyelmessé, melylyel bár a közéletben elégszer találkozunk is, nem szoktuk azt kellő méltánylásban részeltetni. Az emberi szaglószer-v ugyanis a műveltség emberénél szerfelett sokféleképpen egyénisül; (individualizálódik) a hány egyén, annyiféle szaglászérzés; a mi az egyiknek illat, az a másiknak visszataszító bűz, melyhez azután még a szaglószer-v éleségének az egyes egyéneknél különböző mértékben fejlett foka is járul; az egyik pl. a naphtalint nem is érzi, a másik kiállhatatlan illatunak találja, a harmadiknak közönyös, a negyedik meg akár egész nap is elszagolná s így tovább.

Dr. Blondel a „Journal des Roses“ mult évi első számában a rózsák illatának különféle fajtáját összehasonlítólág iparkodik meghatározni. Szerinte ibolyaillatot áraszt a *R. Banksia alba*, míg a *R. Riparti* gyöngyvirágillattal bír; a *R. canina* illata hasonlít a rezedához, a *R. moschaté* a szegfűéhez, a moharózsáé a pézsmához, a Noisette-hybridáké a jáczintéhoz, a thearózsáké a málnához, a *R. bracteata* a kajsziaraczkéhoz, míg néhány korcsalak az ananász, renettalma, sárgadinnye, poloska stb. illatával bír. Ha a rózsák illata egyáltalán állandó jellegű s az emberi szaglószer-v egyenlő alkotásu volna, akkor a rózsák illata a növénytani osztályozás tömkelegében igen fontos szerepre lenne hivatva; szaglószer-vünknek föntt vázolt egyéni módosulása miatt azonban a rózsá-illat e tekintetben nagyon is alárendelt támpontul szolgál.

Jellegére nézve összes ismeretes rózsáinknál csupán háromféle sajátlagos illatot vehetünk fel. Ezek közül minden esetre legmagasabb tokon és egyuttal első helyen áll a valódi rózsá-illat, mint az a közönséges *R. centifoliánál* mutatkozik. Ha az ily illatot terjesztő rózsák törzsalakját keressük, akkor mint végeredményhez, a *R. gallica* növénytani jellegalakjához fogunk jutni, miután

a *R. centifolia*, *damascena* s több más, hasonló illatot árasztó fajok, korántsem növénytani alakok, hanem csupán a *R. gallica* egyes állandó származékai, mint azt Crépin újabb időben alaposan ki is mutatta. A rózsáknak ezen jellegzetes illata nagyon tiszta természetű s elannyira kifejezett, hogy más illattal össze sem téveszthető s még a leggyengébb szaglószervekkel rendelkező egyének által is csalhatatlanul felismertetik; ismeretes az mindenütt, a hol csak a rózsáknak ezen faja előfordul s mindenhol az illatok eszményeül tekintik.

Sokkal határozatlanabb természetűnek látszik az ugynevezett thearózsá illat. Ha azonban azon törzsalak kutatásán fáradozánk, melynél a tiszta thearózsá illat őseredetét akarnánk felfedezni, úgy fáradozásunk egészen gyümölcstelen maradna. S ez önként következik ama rózsák természetéből, melyeket a „thearózsák“ gyűjtőnévvel szoktunk megjelölni. Ezen rózsák igazi eredetét még mindig sűrű homály környékezi. Általában azon nézet uralkodik, hogy a kerti rózsák ezen csoportja a *R. indica* s a *R. chinensis* különféle korcsalakjai által képezetik. Nem létezik azonban eddigelé a világban oly növénytudós, a ki nekünk a *R. indica* vadonnövő törzsfaját bemutatni volna képes, nevezetesen éppen azon fajt nem, melytől a valódi thearózsák származtak. Feltevé, sőt meg is engedve, hogy ezt az ősalakot a *R. indica semperflorens*, *chinensis*, *odoratissima* avagy *fragrans* valamelyikében még is megtaláltuk, akkor mégis az lesz a bökkenő, hogy ezek a fajok korántsem árasztják ugyanazt az illatot, melyet pl. a Maréchal Niel, már pedig mi rózsakeresztek kényszerülve vagyunk ez utóbbi kertirózsá illatát a thearózsák illatának alapjául felvenni. Ha tehát valamely rózsza ehez hasonló illatot áraszt, úgy azt jogosan illehetjük a „theaillatos“ jelzővel. A thearózsák illatának gyakorlati értéke nem áll valamely magas fokon. Ha egy hölgynek pl. egy imént lemetszett jól kifejldött M. Niel-rózsát nyújtunk át, úgy az első pillanatban a

meglepetés kifejezését: „ah milyen pompás“, vagy ehez hasonlót fogunk hallani; ezután a rózsza csakhamar az orrhoz emeltetik s „pompás illata“ hasonló módon magasztaltatik. Ha azonban ezt a rózsát egy kis tiszta, felül nyílt és organtinnal elzárt bádogszelenczébe rejtve több hölgynek nyújtjuk át szagolás végett, úgy tiz eset közül legalább is négyszer, sujtó ítéletet fogunk hallani rózsánk illata fölött. Az első esetben a látóérezék a szaglóérzék mint tökéletlenebbet legyőzte: autoszuggestió állt be, melynek befolyása alatt a központ úgy fogta fel a dolgot, hogy „egy ily csodálatos szépségű rózsának csak is kellemes illata lehet“. A második esetben azonban szaglószerünk önállóan, minden befolyástól menten juttatta bírálatát a központhoz. Magától értetődik, hogy ezen érdekes kísérlet csupán akkor sikerül jól, ha az „ítélő bíróság“ kedves tagjai a M. Niel illatával nem állnak bizalmas lábon s a szelencze tartalmáról még csak fogalmuk sincsen. Számtalan thearózsza, mint pl. Catherine Mermet, Rovelli Charles, Maman Cochet, Sombreuil stb., a M. Niel illatától mindenkor lényegesen eltérőleg illatoznak. Ha ezen különféle illatfajok alapján bizonyos thearózsák eredetére lenne szabad következtetnünk, akkor ezek családfájához sok idegenszerű rózsafajt kellene csatolnunk.

A rózsáknál észlelhető illatfajok harmadikának mindenesetre a szegfüillat tekinthető. Tiszta erős, össze nem téveszthető szegfüillatot árasztanak első sorban a pézsmarózsza: *R. moschata* vadonnövő alakjai. A pézsmarózsát 1762-ben Hermann írta le legelőször s jogosan feltehető, hogy elnevezésénél átható, igen kellemes illata nagyban közreműködött s bár ez illatot Hermann, szaglószervének individuális alkotásánál fogva hasonlóknak vélte lenni a pézsmá illatához, ma abban mindenki a szegfü (*Dianthus caryophyllus*) illatát fogja felismerni. Ez a szegfüillat a pézsmarózsza vadonnövő alakjain kívül mindenek előtt a valódi Noisette-rózsáknál tapasztalható, minő pl. az Aimée Vibert, melynél a bibeszár alkotása is a

pézsmarózsa véreére vall. Ez illatot ezen kívül még számos egyszer és többször viritó multiflora-korcsoknál is feltaláljuk, végre néhány Bourbon-rózsánál sem vitathatjuk el.

A mondottakból azonban egyáltalán nem következik, hogy kerti rózsáinknál a felsorolt illatfajtákon kívül egyéb illat ne fordulna elő; ott van pl. mindjárt a már említett poloskaszagu *Rosa lutea*, mely imittamott kapuczinus-rózsa név alatt ismeretes; ezenkívül létezik még több más különbözően, néha igen kellemesen illatozó rózsafaj is, mindazonáltal nem tagadható, hogy a leirt illatfajok különféle összetételéből a legtöbb ismeretes rózsaillat előállítható. Az ily kísérletekhez különféleképpen illatozó rózsákat hosszanti tengelyük irányában kétfelé metszünk s a különféle feleket összeillesztve, alapjukon fonállal kötünk együvé, mire az így összegezett illatokat kényelmesen tanulmányozhatjuk. Némi gyakorlat mellett e tekintetben igen fényes eredményre juthatunk, a Malmaison illatában pl. képesek leszünk a három leirt illatfajt megkülönböztetni, míg az Aimée Vibert-nél tisztán kivehetjük az erősebb szegfüillattól elburkolt theaillatot. Az emberi szaglászerv a szaglásban éppen úgy kiművelhető, mint pl. a látás a festészetben s a hallás a zenében, csakhogy ez esetben a „szaglásjelöltnek“ egészséges orral kell bírnia, nem szabad nagy dohányosnak, vagy éppen tubákosnak lennie.

(Folyt. köv.)

A rózsza téli nemesítése gyökérnyakra.

Heger Boldizsártól Rodnán.

A rózsák nemesítésével az alany gyökérnyakára immár négy év óta foglalkozván, ma már rendelkezésemre állanak egynémely adatok azon módszerből kifolyólag, melyet e nemesítésnél követni szoktam s úgyhiszem nem veszik tőlem zokon üzlettársaim, ha eljárásomat, melyet mindenkor fényes siker koronázott, e helyen köztudomásra juttatom.

Mindenek előtt legyen itt megjegyezve,

hogy a magastörzsű alanyok nemesítésénél a szélteben hosszában gyakorolt háromszöges csapolási ojtásmódot tökéletesen kiküszöböltem s helyette a Forkert-féle eljárást szoktam alkalmazni. Eddigi eredményeim itt is nagyon kielégítőek, e tárgygyal azonban más alkalommal bővebben szándékozom foglalkozni.

A szaporítás azon módjához, melynél a nemesítés a gyökér nyakára eszközöltetik, magam szoktam nevelni az alanyokat a valódi *R. canina* magvaiból. Alkalmos magonczalanyoknak ily nevelése messziről sem oly nehézkes és hosszadalmas, miként azt a rózsakertészek általában gondolják. Szeptember hónap végével szedem az ekkor már egészen piros, de még kemény csipkebogyókat az erdőben, hacsak lehet egyetlen egy bokorról s csak akkor nyulok egy második bokorhoz is, ha egyről nem vagyok képes szükségletemet fedezni. Az ily bokrokat azonban a legnagyobb elővigyázat mellett választom meg s csak olyanokról szedek gyümölcsöt, melyeknél a hajtások, de különösen az idei vesszők tényes, teljesen zöld héjjal bírnak. A piroshejú vadrózsák már többé kevésbé korcsos alakjai a valódi csipkerózsának s így céljainknak sokkal kisebb mértékben felelnek meg. Továbbá a csipkebogyók alkotását is szigorú szemügyre szoktam venni; ha a bogyónak alapja, vagyis alsó lekerekített része a szár körül s maga a szár is szőrös mirigyecskéket, apró buzogányforma képződményeket visel, akkor ez a faj korcsalak a csipkerózsza s a gyepürózsza (*R. rubiginosa*) közt, céljaimra tehát ismét csak nem alkalmas. A valódi csipkerózsza gyümölcsei hosszukásan megnyultak, igen fényesek, világos téglapiros színűek s a szárral egyetemben teljesen kopaszok, a hajtások tüskéi nem karcsuak és nem sarlósan hajlottak, hanem inkább háromszegletesek, különösen a hajtások alján s végre nem igen sűrűn állók. A magvakat otthon kitejtem, a mi most a még kemény gyümölcstok mellett nagyon könnyen megy, azután a két tenyerem közt jól összedörzsölöm, megtisz-

titva végre oly langyos vízbe dobom, melyhez előbb némi mosószódát adtam. A vízbe helyezett magvakat a vízben kezeimmel jól átdörzsölöm, mire a még most is fennszókat mint üreseként egyszerűen lefölvözve eldobom, a lesülyedőkről a vizet leöntve s néhányszor azokat még tiszta vízzel kimosva, szárítás céljából valamely ruhára teritem. A mint e magvak annyira megszáradtak, hogy egymáshoz már nem tapadnak, valamely üvegedénybe jönnek s rájuk nyers füstölő sósav öntetik. E savban a magvak többszöri keverés mellett csupán 10 perczig hagyatnak, mire a savat leöntve, a magvakra négyszer ötször sok tiszta víz öntetik s a savtól alaposan kimosva ismét csak annyira szárítatnak meg, hogy össze ne tapadjanak, mire faládákban átrostált kerti földbe azonnal elvethetők. Az elvetésnél tökéletesen egyre megy, hogy a magvak sorban fekszenek-e vagy sem, azonban az egyes szemek közt legalább is 5—6 mm. szabad térség maradjon, sőt én a ládák szélein 2—3 cm.-nyire szabad térséget szoktam hagyni. A bevetett ládák a szabadban töltsék a hátralevő időt, mely alatt árnyasan és mérsékelt nedvesen tartandók; télire hidegházba teendők, tavaszkor pedig ismét a szabadba, napos helyre hozatnak. Ily kezelés mellett, bár a magvakat soha 1 cm.-nél mélyebbre nem vettem, rendszeren 50—60% plántát nyertem. A plánták harmadik levélkéjük megjelenésekor jól előkészített ágyásokba 10 cm. tő- és sortávolban ültethetők ki, mely alkalommal a karógyökér kis ollóval jól visszametszessék. Ha elültetés után ezen ágyások különösen az első időszakban kissé nedvesebben tartatnak, úgy még azon év október végeig a gyökérnyak nemesítésre egészen alkalmas, egész irón vastagságu alanyokat nyerünk. Novemberben az egész ágyás fölásatik, mely alkalommal kiválogatom magamnak a használható anyagot, ezeket jól visszanyesve árnyas helyen laza földdel takarom le s így az alany kérdését megoldottam. Ugyanezen időben metszem a nemes galyat is s ezeket kis csomagokba kö-

tözve s a faj nevével megjelölve szintén a földbe takarom. Egyszerűbb s kényelmesebb eljárás okából a nemes galyakat dugványok módjára virágcserepekben nedves homokba is tehetjük, mely célból a rövidebbre metszett galyak oly mélyen kerüljenek a homokba, hogy csupán felső rügyeik legyenek künn, mely fölött, hogy e szemeket is használhassuk, hosszabb fát hagyunk meg. E cserepek nedvesen és hűvösen, lehetőleg sötét helyen tartandók, hol 8—10 hétig is friss állapotban maradnak s ily kezelés mellett még előnyösebben nemesíthetők el, mintha a töről metszetnének le. Kísérletképpen két évvel ezelőtt a Bouquet d'or Noisette-rózsának galyaiból tettem el ily módon néhányat s ezekről a következő áprilisban 100% eredménynyel nemesítettem a szabadban magas alanyokra.

November végén, vagy december elején már megkezdhetjük a gyökérnyak nemesítést; minél előbb, annál jobb, mivel módszerem mellett a szemzések bár rövid, de természeteszerű téli nyugvásnak vettettek alá.

(Folyt. követc.)

Háromszoros hybridák ?

Emerici Giulio-tól Turinban.

Inkább mint botanikus semmint rózsatenyésztő követem már néhány év óta némely növénytudósnak azon, mondhatnám elárult törekvését, melyet kerti rózsáink tudományos osztályozásának nehéz feladatában kifejtve, alig képesek vele a rózsatenyésztők érdeklődését csak a legkisebb mértékben is felkölteni, daczára, hogy e kérdés immár nagyfontosságúvá vált. És ez a tespedés semmi esetre sem örvendetes. Kerti rózsáink, köztük néha a rózsabirodalom legszebb alakjai, illetéktelen kezektől kiméletlenül ideoda dobáltatnak; nem tudják s úgy látszik nem is igen akarják tudni, hogy egyik másik királynét melyik trón illeti meg a királynék nemzetközi birodalmában; — azt pedig tőlem senki el ne vitassa, hogy a rózsatenyésztés tökéletesítésével a növénytani

rendszer épp oly szoros összefüggésben van, mint bármely más kertészeti ág fejlesztésével.

Napjainkban e tekintetben csupán a belgiumi botanikus: François Crépin szerzett magának érdemeket. Ezen tudós a botanikus rózsáknak egy oly új, természeti rendszeren alapuló felosztását dolgozta ki, melyben a kerti rózsákra is alapos vonatkozás tételik. E felosztást az olvasó e becses lap jelenlegi évfolyamának első füzetében találja. De Crépin e saját dolgozatának közlésével koránt sem elégedett meg s hogy az önzésnek még csak látszatát is kikerülje, közölte elhunyt barátjának: E. Ripart-nak szigorúan tudományos alapon kidolgozott felosztását is. Azt lehetett ezután várni, hogy ez ébresztésre a rózsatenyésztők világában hegyen és völgyön óriási mozgalom fog bekövetkezni. Muló örömök hiú reménye! — Maga a francia szakorganum sem foglalkozott tovább ezzel a fontos tárgygyal. Azt is kezdtük reményleni, hogy a híres német rózsaegetlet hozzá fog a dologhoz legalább szólani, ott azonban még csak nem is tudnak Crépin munkájáról. Nekem úgy tetszik, hogy csupán a Magyarországon megjelenő Ungarische Rosen-Zeitung (Rózsa Újság) tudta e fontos mozzanatot kellő méltánylásban részeltetni, midőn a rózsák eme felosztását az eredeti angolból átvéve élet-hiven közölte, mi sem természetesebb tehát, hogy ez alkalommal, nehogy egyebüitt udvarias szavak halmazának kíséretében elutasítsam, e becses lap nyílt hasábjain vetem fel ezen nagyon is lakonikus kérdést: »melyik csoportba tartozik a *Coquette des Blanches* nevű kerti rózsá?»

A mennyire azt képességem megengedi, e kérdésre mindennemű igénynek fenntartása nélkül önmagam kívánok e helyen felelni. — A rózsatenyésztők, de első sorban maga Lacharme, e rózsá megteremtője, ezen gyönyörű kerti alakot, mely nálunk öszszel oly remekül szokott virítani, a „Noisette-Bourbon-hybridák“ csoportjába osztják. Öszszintén be kell vallanom, hogy a csoport-

nak illetén jelzése nekem úgy tűnik fel, mint egy „nyeletlen bicska, a melynek hiányzik a bilingája“ mint azt az olasz közmondás tartja. Azt ugyan igen jól tudom, hogy a rózsakertészet mai állása mellett az ugynevezett Noisette-rózsák csoportjába a pézsmarózsá: *R. moschata* azon korcsalakjait osztják, melyek annak a *R. indicá*-val történt keresztezéséből származnak, azonban az ugynevezett Bourbon-rózsák eredetéről úgy én magam, mint a világ összes botanikusai és rózsatenyésztői sem tudnak többet, mint hogy e rózsák első alakjai a Bourbon-szigetéről származtak magvak alakjában az európai kontinensre. Hogy a *Coquette des Blanches* eredetét biztosan kipuhatolhassuk, fogadjuk el úgy a botanikusok, mint a rózsatenyésztők által is helybenhagyott ama föltevést, hogy a Bourbon-rózsák a *R. chinensis*, vagy a *R. indicá*-nak szintén csak korcsalakjai. Most azonban még két akadály áll utunkban: 1. Nem ismerjük e rózsának a szülőit, miután az öreg fősvény Lacharme azokat nem hozta nyilvánosságra. 2. A kérdéses rózsá virágjának alkotásában, de különösen hajtásainak fegyverzetében csalhatatlan jellegét viseli a *R. gallicá*-nak. — Ha már most e sajátos rózsának kifejezett jellemvonásait növényteni szempontból vesszük bírálat alá, akkor egy oly korcsalakot fedezünk benne fel, melynél a *R. indica* jellege a többszörös virításban, a *R. moschata* sajátosságai a szegfüllatban s a csokros virágzatban, végre a *R. gallica* vonásai a virág alkotásában s a hajtások fegyverzetében talál csalhatatlan kifejezést. Ennélfogva határozottan egy háromszoros korcsalak áll előttünk. És ez a rózsá a különféle jegyzékekben valóban hol az egyik, hol a másik csoportban van felsorolva.

A leirt jellemvonásokat többé kevésbé kifejezett alakban még néhány, e csoportba sorozott kerti rózsánál is feltalálhatjuk. Ezek a rózsák többnyire fehér színezetűek, igen gyengéd árnyalatokkal s mivel a hideg iránt sem igen érzékenyek, a legbecsesebb kerti alakok közé számíthatók. Tanulmányozásukat

és tenyésztésüket nagyon melegen ajánlhatom a rózsakedvelőknek éppen úgy, mint az üzletkertészeknek, nem szándékom azonban az itt felhozottakat e rózsák rendszertani helyzetére vonatkozólag irányadónak tekinteni.

Két rózsza Németországból.

Színes műmelléklettel.

»*Nymphaea alba*. A Mlle. Eugénie Verdier és Gloire de Dijon keresztezéséből származik. A bokor erős fejlődésű, növekedése egyenes sudaras, igen kevés tüskével fegyverezve; lombozata szép fényes-zöld. Virágai felálló tartásuak, hosszú, nagy vaskos virágszirmokkal; bimbói kúpalakuan megnyúltak. Színe fényes atlaszfehér, a felpattanó bimbó a vízibimbó (*Nymphaea alba*) virágjához hasonlít. Jellemvonásaiban minden esetre egészen új alak, ideális szépségű, egyetlen a maga nemében. Ámbár nem sokkal teltebb mint a Mabel Morrison, de feltűnő szépségé-

vel és tartósságával ezt nagyban felülmúlja s így hihetőleg becses üzleti rózsza válik belőle.»

»*Fürst Bismark*. A Gloire de Dijon sportja, azonban még sokkal gazdagabb virárgzatu; színezete tiszta sárga, sokkal élénkebb mint a Belle Lyonnaise-nél. Igen jó fajnak bizonyult és a melegházi hajtatáshoz is szép jövővel kecsegtet.»

Igy olvastuk e két rózsza leírását 1887-ben, midőn azokat Drögemüller neuhausi rózsatenyésztő a kereskedelemnek átadta. Mennyiben váltak be az ezen rózsákhoz fűzött remények, nem szükséges e helyen bírálgatnunk; annyit azonban még is jónak látunk megjegyezni, hogy a steinfurti Gebrüder Schultheis czég, az első évben több száz példányban árusította el fiatal nemesítvényeiket. Egy tekintet mellékel s művészi kezekre valló színes ábránkra, úgy hisszük teljesen felment e rózsák további magasztalásától.

Bírálatok.

Marquise de Vivens.

Thea. — Dubreuil, 1886.

A virág szegélyzete karminpiros, közepe felé fokozatosan chinai rózsaszinbe megy át, mig maga a központ szalmasárgában vész el; szirmainak hátsó lapja testszínfehér, az egyes szirmok közepén s az alap felé egész területén kénsárgába átmosódva. Középnagy, lazán telt, kifogástalanul alkotott, csészealakú, kitűnő egyenes tartással és gyenge theaillattal; virágszirmjai fordított pete- vagy ékalkuak, széleiken hosszant, de szépen begöngyöltek. Bimbója jó hosszúra megnyúlt, rendkívül pompásan alkotott, felpattanó állapotban egyike a leggyönyörűbb rózsaszati jelenségeknek s ilyenkor színezete is különösen kifejezett. Porodái jól fejlettek, valamivel hosszabbak mint a szoros kötegben előnyuló gyérebbszámú, szintén eléggé fejlődött bimbók. Kehelyszirmok keskenyek, igen megnyúltak, egynémelyiknél a hosszú csúcs kissé

kiszélesedett s távolállón fűrészelt, kettőnél az alap közelében kétoldalt egy-egy hosszú fognyujtvány foglal helyet, egynél csak egyoldalt van függelék, a két belsőnél a szélek épek, simák; külső lapjuk fénytelen, karminnal dúsan barnított, felső részletükön erősen kiemelkedő középorommal, széleiken csak gyéren elszórt hosszú mirigyes szőrökkel ellátva; belső lapjuk fehér nemezgyapjazattal bélelt. Maghon rövid, jól kifejlesztett, alapján jól lekerekített, fölül igen gyengén befűződött, különben sima, fénytelen, kissé deresen beporzott s napoldalán karminnal barnított. Virágkocsány megnyúlt, erős és merev, hosszában gyengén redőzött, barnapiros színezetű, néhány durványos mirigyes sertével ellátott. Levélnyel megrövidült, aránylag igen erős fejlettségű, alul világoszöld, 7—9 többé kevésbé erősebb, a végső levél középerezetére is átterjedő karcsú karminpiros, a csúcson meggörbült tüskékkel, ezek

között néhány piros szőrmirigygyel fegyverzett; fölül kissé barnított, tövében lapos, különben egész hosszában barázdás, a barázda szélein gyérszámu gyenge szőrmirigygyel benöve. Melléklevelek rövidek, keskenyek, megnyúlt lándzsaalakú csúcsokkal, széleiken ritkán álló szőrmirigyekkel pillázottak. A sűrű lombozat 5—7-leveles, a hajtások végén 3-leveles, a megkeskenyült sötétzöld, alig fénylő levelek alul sokkal világosabbak, fénytelenek, fiatalon széleiken s az éretet alsó felén karminnal barnítottak, mélyen egyszer fűrészeltek. A bokr fejlődése erőteljes, oldalt elágazó, sima hajtásai kissé hamvasak, napoldalukon barnítottak, távolálló apróbb, csaknem derékszög alatt kiálló karminpiros tüskékkel fegyverzetek. Virágzata eléggé gazdag, a hajtások végén egyes, ritkábban hármas, igen gyakran és szabadon megújuló. Mint kiválólag kereskedelmi rózsza, gyökérnyakra nemesítve tömeges tenyésztésre ajánlatos; mint szabadföldi alak félmagas és magas törzsekre nemesíthető. Edényben tenyésztve e szép rózsza a melegházi hajtathoz is nagyon előnyösen használható, jellegzetes színezete azonban ily művelés mellett korántsem jut oly élénk kifejezésre mint a szabad ég alatt. Nyesése valamivel hosszabbra vétessék, azonban a rövidebb metszést is jól eltűri, sőt ez esetben őszi virágzata sokkal dúsabbban jelentkezik. Téltre meleg és főképpen száraz takarót igényel, mivel egyike a legkényesebb rózsáknak. — Az egészen finom első rangu thearászákhhoz tartozik s magvakat is könnyen termelvén, műleges párosításokhoz előnyösen használható.

Marie Baumann.

Remont. — Baumann. 1863.

Élénk ragyogó karminpiros, hátsó lapján gyenge lillával elárasztva és finom erézzel behálózva. Középnagy, tömve telj, szép gömbidomu, gyönyörű, tökéletes alkotásu, kitűnő egyenes tartással és rendkívül kellemes, erős rózsaillattal. Porodák középszámban képviselve, jól kifejlődöttek, a bibékkel egyenlő hosszúságúak; bibék szintén fejlet-

tek, sűrű kévében ülnek, száraik gyapjasan szőrösek. Kehelyszirmok kissé megrövidültek, meglehetősen szélesek, a külsők néha változékeny, néha egészen hiányzó nyulványokkal a széleiken, rendszerint röviden hegyesek, csúcsaik kivételesen megnyulnak és kiszélesednek; külső lapjuk mirigyesen érdes, fénytelen, a csúcs felé röviden de erősen ormolt, az oldalakon néha gyengén bordázott, a széleken többnyire fegyvertelen, de fölületén gyakran néhány négyzetesen rendezett rövid szőrmirigygyel ellátott. Virágnyel erősen megnyúlt, szilárd, hosszában gyengén ránczolt, itt ott néhány kicsiny szőrmirigygyel, néha sűrűbben borított. Levélnyel karcu, gyengébb fejlettségű, alul 3—4 cse-nevész tüskével s több apró szőrmirigygyel fegyverzett, felül szélesen és sekélyen barázdás, sok apró szőrmirigygyel a barázda mentén. Melléklevelek hosszusak, feltűnően keskenyek s igen hosszú keskenyen hegyezett, derékszög alatt kiálló csúcsokban végződnek, széleiken mindenütt sűrűn álló szőrmirigyekkel pillázottak. A sűrű fényes-zöld lombozat terjedelmes, igen szilárd s rendszeren 5-leveles; az alul és fölül sima levelek hátsó lapjukon világosabbak, fénytelenek, széleiken mélyen, helyenkin tökéletesen kétszer fűrészeltek. Virágzata rendkívül dús és különösen nyáron megősszel egyesével álló, tavaszkor azonban bugában kettesével és hármasával jelenik meg, eléggé állandó, rendszeresen és tökéletesen ismétlődik, különösen ha a tő nyáron friss folyós trágyával láttatik el. A bokr növése igen erőteljes, de nem hosszú, hanem inkább zömök, meddő hajtásokat nem igen hoz s korona képzésére is fölötte alkalmas; erőteljes, belülben gazdag hajtásai világos-zöld színezetűek s hosszabb egyenlőtlen, igen hegyes, csaknem derékszög alatt kiálló világos színű tüskékkel gazdagon fegyverzetek. Mint kitűnő szabadföldi rózsza, bokoralakban különösen csoportok képzésére válik be; félmagas törzsei a képzelhető legszebb kerti rózsafákat adják, csak hogy szabad, napos és inkább szellős helyre kell ültetni, mivel a lisztharmat iránt némi hajlandóságot mutat.

Magas törzsekre nem czélszerű nemesíteni, miután felfelé álló virágzata ilyenkor a szem elől rejtve marad s csak messziről mutat valamit. Edényben nevelve ezen gyönyörű válfaj azelőtt gyakran vétetett a melegházi hajtáshoz is, különösen Amerikában, hol azonban újabb időben a W. F. Bennett által csaknem teljesen kiszorított. Mint szabadföldi rózsá, a karminpiros remontáns rózsák közt kétségtelenül nincsen még felülmulva. Nyesése valamivel rövidebbre vehető, védettebb helyen pedig alig kíván némi téli takarást. Kísérleti telepünkön e rózsá előszeretettel ápoltatik s a műleges párosításokhoz is használtatik; téli takaróval eddig soha sem láttuk el s ennek daczára még 16° R. téli hideg mellett sem veszítettük el. Mint a karminpiros remontáns rózsák jellegzetes alakja, igen jó hirnévnek örvend s a kertekben rendkívül el van terjedve. Eredetére nézve az adatok hiányoznak.

De la Grifferaie.

Mutiflora-hybrida. — *Vibert, 1845.*

Sötétebb vagy világosabb karmin-rózsaszínű, a virágszirmok gyakran fehéren csikósak, egy részök néha egészen fehér, a mi által a rózsá tarka külemet nyer. Középnagy, néha nagy, tömötten telt, kezdetben szabályosan alkotott, későbbben a szirmok összekuszálódnak, a mi azonban az eleintén gömbös, későbbben laposan boltozott alakra egyáltalán nem hat zavarólag; jó tartású, kellemesen illatozó. Porodái számosak, jól fejlődöttek; bibenyél szabad, bibeszárak világos színűek, a kehely torkából egy hosszas kéve alakjában előnyulók s a porodákkal egyenlő hosszáságúak, tálcáik csaknem teljesen körkörösök, fénylő rücskös fölülettel. Kehelyszirmok igen jól fejlődöttek, a három külsőnél kétoldalt 3—4 erős, szárnyas, kissé kiszélesedett sallangos fogazatokat találunk, míg a két belső épszelű; ez által a bimbó szép borzas alakot ölt fel; a kehelyszirmok külső lapja világos-

zöld, csaknem sima, a széleken sűrűnálló szőrmirigyekkel benőtt; csúcsaik vékonyan hosszúra nyultak, belülről gyenge fehér gyapjuval béleltek. Maghon meglehetősen fejlett, hosszúság, fölül kissé befűződött, világos-zöld, sima és kopasz. Levélnyel merev, igen erős, hatalmas mirigyek szőrökkel, az elsődleges nyelen ezen kívül sertetűskékkel sűrűn borított, tövében úgy az elsődlegesnél, mint a másodlagosnál jól fejlődött, megnyúlt, széleiken fűsűszerűen behasogatott, mirigyesen rojtos, átellenesen helyezett murvalevelekkel ellátva. Levélnyel kissé megrövidült, igen szilárd, alul néhány halavány karcsú tűskével fegyverzett, különben egész fölületén tapadó gyapjazattal borított s ezen kívül számos mirigyek szőröcskékkel benőtt; fölül gyengén és igen keskenyen, csaknem vonalasan barázdázott. Melléklevelek többé kevésbé kiszélesednek, hosszú hegyes csúcsokba húzóttak, széleiken apró mirigyek szőrökkel pilláztak s mélyen, csaknem fűsűszerűleg bemetszve rojtosak. A sűrű szürkés-zöld lombozat a virágzó hajtásokon 5-leveles, a meddő vesszőkön 7-leveles. A levelek jól ereztettek, teljesen fénytelenek, széleiken erősen, némely helyen kétszeresen fűrészeltek. Virágzat rendkívül gazdag, 10—15-ösével egy fűrtbugában, meg nem ujuló. A bokor fejlődése igen erőteljes, sudaras és kűszó; hosszú vesszői az alsó részeken kevésbé sűrű, erős, jól megnyúlt, kissé hátragörbült igen hegyes, a hajtások végén sűrűbben álló s kisebbekkel összekevert tűskékkel fegyverzett. Mint egyszer virágzó télálló kűszó rózsá, falak, kerítések díszítésére, vagy piramisok és folyosók képzésére használható, melyhez kizárólag gyökérnyakba eszközölt nemesítvényei vagy dugványtűi szoktak szolgálni. Franciaországban és Belgiumban e fajt magasztörzsű alanyul is használják. Származik a R. multiflora és R. gallica keresztezéséből, közelebbi eredete azonban ismeretlen.

között néhány piros szőrmirigygyel fegyverzett; fölül kissé barnított, tövében lapos, különben egész hosszában barázdás, a barázda szélein gyérszámú gyenge szőrmirigygyel benőve. Melléklevelek rövidek, keskenyek, megnyúlt lándzsaalakú csúcsokkal, széleiken ritkán álló szőrmirigyekkel pillázottak. A sűrű lombzat 5—7-leveles, a hajtások végén 3-leveles, a megkeskenyült sötétzöld, alig fénylő levelek alul sokkal világosabbak, fénytelenek, fiatalon széleiken s az erezet alsó felén karminnal barnítottak, mélyen egyszer fűrészelték. A bokr fejlődése erőteljes, oldalt elágazó, sima hajtásai kissé hamvasak, napoldalukon barnítottak, távolálló apróbb, csaknem derékszög alatt kiálló karminpiros tüskékkel fegyverzetek. Virágzata eléggé gazdag, a hajtások végén egyes, ritkábban hármas, igen gyakran és szabadon megújuló. Mint kiválólag kereskedelmi rózsa, gyökérnyakra nemesítve tömeges tenyésztésre ajánlatos; mint szabadföldi alak félmagas és magas törzsekre nemesíthető. Edényben tenyésztve e szép rózsa a melegházi hajtatóshoz is nagyon előnyösen használható, jellegzetes színezete azonban ily művelés mellett korántsem jut oly élénk kifejezésre mint a szabad ég alatt. Nyesése valamivel hosszabbra vétessék, azonban a rövidebb metszést is jól eltűri, sőt ez esetben őszi virágzata sokkal dúsabban jelentkezik. Téltre meleg és főképpen száraz takarót igényel, mivel egyike a legkényesebb rózsáknak. — Az egészen finom első rangú thearásákhoz tartozik s magvakat is könnyen termelvén, műleges párosításokhoz előnyösen használható.

Marie Baumann.

Remont. — Baumann. 1863.

Élénk ragyogó karminpiros, hátsó lapján gyenge lillával elárasztva és finom erezzel behálózva. Középnagy, tömve telt, szép gömbidomu, gyönyörű, tökéletes alkotásu, kitünő egyenes tartással és rendkívül kellemes, erős rózsailattal. Porodák középszámban képviselve, jól kifejlődöttek, a bibékkel egyenlő hosszaságúak; bibék szintén fejlet-

tek, sűrű kévében ülnek, száraik gyapjasan szőrösek. Kehelyszirmok kissé megrövidültek, meglehetősen szélesek, a külsők néha változékeny, néha egészen hiányzó nyulványokkal a széleiken, rendszerint röviden hegyesek, csúcsaik kivételesen megnyulnak és kiszélesednek; külső lapjuk mirigyesen érdes, fénytelen, a csúcs felé röviden de erősen ormolt, az oldalakon néha gyengén bordázott, a széleken többnyire fegyvertelen, de fölületén gyakran néhány négyzetesen rendezett rövid szőrmirigygyel ellátott. Virágnycél erősen megnyúlt, szilárd, hosszában gyengén ránczolt, itt ott néhány kicsiny szőrmirigygyel, néha sűrűbben borított. Levélnycél karsu, gyengébb fejlettségű, alul 3—4 cse-nevész tüskével s több apró szőrmirigygyel fegyverzett, felül szélesen és sekélyen barázdás, sok apró szőrmirigygyel a barázda mentén. Melléklevelek hosszasak, feltűnően keskenyek s igen hosszú keskenyen hegyezett, derékszög alatt kiálló csúcsokban végződnek, széleiken mindenütt sűrűn álló szőrmirigyekkel pillázottak. A sűrű fényes-zöld lombzat terjedelmes, igen szilárd s rendszeren 5-leveles; az alul és fölül sima levelek hátsó lapjukon világosabbak, fénytelenek, széleiken mélyen, helyenkint tökéletesen kétszer fűrészelték. Virágzata rendkívül dús és különösen nyáron megősszel egyesével álló, tavaszkor azonban bugában kettesével és hármasával jelenik meg, eléggé állandó, rendszeresen és tökéletesen ismétlődik, különösen ha a tő nyáron friss folyós trágyával láttatik el. A bokr növése igen erőteljes, de nem hosszú, hanem inkább zömök, meddő hajtásokat nem igen hoz s korona képzésére is fölötte alkalmas; erőteljes, belülben gazdag hajtásai világos-zöld színezetűek s hosszabb egyenlőtlen, igen hegyes, csaknem derékszög alatt kiálló világos színű tüskékkel gazdagon fegyverzetek. Mint kitünő szabadföldi rózsa, bokoralakban különösen csoportok képzésére válik be; félmagas törzsei a képzelhető legszebb kerti rózsafákat adják, csak hogy szabad, napos és inkább szellős helyre kell ültetni, mivel a lisztharmat iránt némi hajlandóságot mutat.

Magas törzsekre nem czélszerű nemesíteni, miután felfelé álló virágzata ilyenkor a szem elől rejtve marad s csak messziről mutat valamit. Edényben nevelve ezen gyönyörű válfaj azelőtt gyakran vétetett a melegházi hajtáshoz is, különösen Amerikában, hol azonban újabb időben a W. F. Bennett által csaknem teljesen kiszorított. Mint szabadföldi rózsá, a karminpiros remontáns rózsák közt kétségtelenül nincsen még felülmulva. Nyesése valamivel rövidebbre vehető, védettebb helyen pedig alig kíván némi téli takarást. Kísérleti telepünkön e rózsá előszeretettel ápoltatik s a műleges párosításokhoz is használtatik; téli takaróval eddig soha sem láttuk el s ennek daczára még 16° R. téli hideg mellett sem vesztettük el. Mint a karminpiros remontáns rózsák jellegzetes alakja, igen jó hirnévnek örvend s a kertekben rendkívül el van terjedve. Eredetére nézve az adatok hiányoznak.

De la Grifferaie.

Multiflora-hybrida. — *Vibert, 1875.*

Sötétebb vagy világosabb karmin-rózsaszínű, a virágszirmok gyakran fehéren csikósak, egy részök néha egészen fehér, a mi által a rózsá tarka külemet nyer. Középnagy, néha nagy, tömötten telt, kezdetben szabályosan alkotott, későbbben a szirmok összekuszálódnak, a mi azonban az eleintén gömbös, későbbben laposan boltozott alakra egyáltalán nem hat zavarólag; jó tartású, kellemesen illatozó. Porodái számosak, jól fejlődöttek; bibenyél szabad, bibeszárak világos színűek, a kehely torkából egy hosszas kéve alakjában előnyulók s a porodákkal egyenlő hosszaságúak, tálcáik csaknem teljesen körkörösök, fénylő rücskös fölülettel. Kehelyszirmok igen jól fejlődöttek, a három külsőnél kétoldalt 3—4 erős, szárnyas, kissé kiszélesedett salangos fogazatokat találunk, míg a két belső épszelű; ez által a bimbó szép borzas alakot ölt fel; a kehelyszirmok külső lapja világos-

zöld, csaknem sima, a széleken sűrűnálló szőrmirigyekkel benőtt; csúcsaik vékonyan hosszúra nyultak, belülről gyenge fehér gyapjuval béleltek. Maghon meglehetősen fejlett, hosszúság, fölül kissé befűződött, világos-zöld, sima és kopasz. Levélnyel merev, igen erős, hatalmas mirigyos szőrökkel, az elsődleges nyelen ezen kívül sertetűskékkel sűrűn borított, tövében ugy az elsődlegesnél, mint a másodlagosnál jól fejlődött, megnyúlt, széleiken fűsűszerűen behasogatott, mirigyesen rojtos, átellenesen helyezett murvalevelekkel ellátva. Levélnyel kissé megrövidült, igen szilárd, alul néhány halavány karcsu tűskével fegyverzett, különben egész fölületén tapadó gyapjazattal borított s ezen kívül számos mirigyos szőröcskékkel benőtt; fölül gyengén és igen keskenyen, csaknem vonalasan barázdázott. Melléklevelek többé kevésbé kiszélesednek, hosszú hegyes csúcsokba húzóttak, széleiken apró mirigyos szőrökkel pilláztak s mélyen, csaknem fűsűszerűleg bemetszve rojtosak. A sűrű szürkés-zöld lombozat a virágzó hajtásokon 5-leveles, a meddő vesszőkön 7-leveles. A levelek jól erezettek, teljesen fénytelenek, széleiken erősen, némely helyen kétszeresen fűrészeltek. Virágzat rendkívül gazdag, 10—15-ösével egy fűrtbugában, meg nem ujuló. A bokor fejlődése igen erőteljes, sudaras és kűszó; hosszú vesszői az alsó részeken kevésbé sűrű, erős, jól megnyúlt, kissé hátragörbült igen hegyes, a hajtások végén sűrűbben álló s kisebbekkel összekevert tűskékkel fegyverzett. Mint egyszer virágzó télálló kűszó rózsá, falak, kerítések díszítésére, vagy piramisok és folyosók képzésére használható, melyhez kizárólag gyökérnyakba eszközölt nemesítvényei vagy dugványtűi szoktak szolgálni. Franciaországban és Belgiumban e fajt magastörzsű alanyul is használják. Származik a *R. multiflora* és *R. gallica* keresztezéséből, közelebbi eredete azonban ismeretlen.

Általános kertészet.

A növények szaporítása tenyészajtásokról. — Ha valamely növényen a gyökérnyakon, a törzsön, a levélnyélen, avagy más helyeken oly hajtások keletkeznek, melyek az illető anyanövénynek rendszeres alkatrészeit nem képezik s bizonyos körülmények közt az anyafajhoz hasonló önálló növény létesítésére képesek, akkor azokat tenyészajtásoknak (proliferáló hajtások) nevezzük. Ily proliferáló hajtásokat hoz pl. a földieper. Ezen tenyészajtások még számos, a szobatenyésztésre alkalmas dísznövényeken is mutatkoznak, minők pl. *Asplenium Belangeri*, *A. belliferum*, *A. flabellifolium*, *Diplacium proliferum*, *Hemionitis palmata*, *Deriopteris palmata*, *Woodwardia radicans*, *Chrysodium proliferum*, *Cordyline vivipara*, *Saxifraga sarmentosa* stb. Ha ezek a hajtások a növényrészek széléin, vagy egyáltalában olyan helyen bujnak elő, a honnét azokat az anyató tetemesebb megsértése nélkül könnyen leválaszthatjuk, akkor azokat óvatosan leválasztjuk, esetleg lemeteszük s apró cserepekben laza földbe eldugványozva az üvegszekrénybe rakjuk. Ily bánásmód mellett a begyökeresedés nem fog magára soká váratni, mely után a megedzett növények nagyobb edényekbe ültethetők. A szabadföldben, vagy ha az edényben álló növény tenyészajtásai elegendő hosszúságúak, az anyatóról nem választatnak le, hanem a köréje helyezett cserepek földjébe gamóztatnak, laza földdel kissé letakartatnak, hol aztán nedvesen és árnyékosan tartva, a begyökeresedés biztosabban beáll s erősebb is lesz, mint a leválasztott dugványoknál.

Bismark-alma. — Legújabb időben egy Újzelandból Angolországba importált s onnét szanaszét terjesztett almafaj, Bismark-alma elnevezés alatt került a kereskedésbe. Ezen sajátos almafajtának a gyümölcsei rendkívül fanyar izűek és semmiféle cselra sem használhatók fel; a fa termőképessége állítólag tényleg oly csodálatos gazdagsága, hogy a ki azt még nem észlelte, egyáltalában nem is hajlandó elhinni. A legkülönösebb azonban

e fánál azon még eddig nem tapasztalt tulajdonság, hogy ez a faj már mint egyéves csemete biztosan és gazdagon hoz. Mesterséges termékenyítés által e fajról hihetőleg jól termő, hasznavehető almafát is lehetne tenyészteni, miután ily, mondhatni vad alakjában, kereskedelmi cikket nem képezhet.

Vereshagyma „lyoni csoda“. A »fehér királyné« nevű hagymának lényegesen javított alakja, nagy, ezüstfehér hagymával. Körülbelől 14 nappal előbb érik meg s éppen olyan jól tartható el, mint az ezüstfehér hollandi.

A Chrysanthemum tenyésztéséről. — A *Chrysanthemum indicum*, hazájában Chinában, már a legrégebbi idők óta ismeretes és általánosan el van terjedve. A 17-ik század közepe táján hozatott be Európába s itt, — különösen Angolországban, — azonnal nagy kedveltségben részesült s csakhamar egy, mindenütt található kerti virág lón belőle és joggal, mert alig van növény, mely a reá fordított aránylag csekély fáradságot jobban meghálálná mint a *Chrysanthemum*. A valóban pazar virágzason és a virágok fénylő szinpompáján kívül még egy figyelemre méltó jó tulajdonsággal van felruházva a *Chrysanthemum*, mely abban áll, hogy éppen azon évszakban kezdenek bimbói fakadozni, midőn a kertben egyéb virágot már alig találunk. — Minthogy e növény rendkívüli szaporasága folytán már minden kertben volt látható, csakhamar egy „közönséges“ virág lett belőle s a legmostohább bánásmódban részesült, míg a kertészet haladásával a *Chrysanthemum* is nagy változásokon ment keresztül; fajaiban ugyanis müleges keresztezés útján mindig szebb és tökéletesebb válfajok jöttek létre, melyek a szakemberek figyelmét magukra vonták. Különös érdeklődést keltenek azonban a jelenleg Japánban, Chinában, Amerikában és Angolországban tenyésztett s onnan behozott szebbnél szebb válfajok, melyek nemsokára nálunk is el fognak terjedni és általános tetszést fognak aratni.

De nagyon tévedni fog az, a ki azt hiszi, hogy ezen szép és óriási virágú *Chrysanthemum*-fajokat elég a kertnek valamelyik sarkába ültetni s aztán a jó Istenre bízni. Mint minden más növény, úgy a *Chrysanthemum* is jó bánásmódot és ápolást igényel, hogy azzá legyen, a minék lennie kell. A *Chrysanthemum* sikeres tenyésztésére vonatkozólag, mely különben igen egyszerű, a következőket jegyzem meg: A *Chrysanthemum* mint „nagy evő“ ismeretes, mert fejlődésére igen sok vizet és táplálékot igényel. Ebből következik, hogy a talajt, a melybe ültetni akarjuk, ha az silány, érett trágyával bőven trágyázzuk meg s jó mélyen ássuk fel. Május elején a fiatal növényeket, a mint azok a kertészetekben kaphatók, legkevesebb 75 cm.-nyi távolságra beültetjük és jól megöntözzük; ezután az egész ágyat 5 cm. magas szalmás trágyaréteggel betakarjuk, mely a talaj gyors kiszáradását megakadályozza. A nyár folyamán teendők csak abban áll, hogy a fejlődő hajtásokat karókra gondosan felkötözzük és hogy száraz időben hetenkint legalább egyszer alaposan öntözzünk. — Szeptember hóban már az első bimbók mutatkozni fognak. Hogy nagy és kifogástalan virágokat kapjunk, szükséges a bimbókat mielőbb gyéríteni, a mi abban áll, hogy minden hajtáson csak egyet és pedig a végbimbót meghagyjuk, a többit pedig óvatosan letördeljük. Ha korai fagyok a virágokat fenyegetnék s más módon védekezni nem lehetne, legegyszerűbb a bokrokat edényekbe ültetni s valamely fagymentes helyre beállítani, a hol még sokáig fognak virágozni.

Üzleti gyűjteményünk 30 legujabb első-rangu s nagyobbreszt japáni fajokból áll, melyek közül nehéz a legszebbeket kiválasztani, mellékelve mégis igyekeztem a legkitűnbőbbeket felsorolni:

Avalanche, tiszta fehér.

Anna Roudière, gyengéd rózsaszínű, ezüstsínű hátlappal.

Edouard Audigier, karmin violaszín, ezüstsínű hátlappal.

Mad. Camille Prost, lilarózsaszín fehér csucsokkal.

Marsa, halvány lilaszín, fehér szegélylyel.

Mrs. Alpheus Hardy, hófehér, tollas szirmokkal.

Mr. J. A. Laing, lazacszínű, ezüstsínű hátlappal.

Mr. H. Cannell, citromsárga, bodros.

Mrs. C. Orchard, sötét aransárga, bodros.

Sarah Owen, bronzszínű, rózsaszínű árnyalattal.

Stanstead surprice, karmin rózsaszínű, ezüst hátlappal.

William Gobbet, lilarózsaszín lazacszínnel.

Novotarszky Miksa, Pécs.

A „százszorszép-szegfű“ történetéhez.

— Ujabb időben a szegfű tenyésztésében rendkívül nagy élénkség mutatkozik. Az eddig ismeretes szabadföldi és edénybeli szegfűfajokon kívül Hillebrand & Bredemeier Pallanzában, egy többször virágzó szegfűalakot hozott a kereskedésbe, melyet Dr. Wittmack berlini tanár ösztönzésére »százszorszép-szegfű« (Margarethen-Nelke) elnevezéssel illetett. Ezek a különösen élénk ragyogó színezetű és alacsony növekedésű hybridák a magvak elvetése után négy hónapra már igen dúsan virágzanak. E korcsalakoknak biztos eredetét megállapítani egyáltalán nem lehetséges. Különféle keresztezések az ismeretes *Dianthus*-fajok törzsalakjai között, többé kevésbé jó eredménnyel, már régi idők óta eszközöltettek. Dr. W. Olbers Focke Brémából, jeles művében: »Die Pflanzenmischlinge« a többek közt ezeket írja: »*Dianthus*-korcsok képződése még a szabad természetben sem tartozik a ritkaságok közé; néhány fajtáját igen nehéz meghatározni s nagyon is közel esik a föltevés, hogy a korcsalakok az egyes alakok között fennálló határvonalakat elmosásák.« Másik helyen továbbá: »Kölreuter a *Dianthus hortensis (caryophyllus) flore pleno* (nő) és a *Dianthus chinensis* (him) müleges keresztezéséből négy példányt nyert; ezek egymás közt egyenlőtlenek voltak, kettejük virágja pedig telt volt.« Azután még egy helyen ezt olvassuk: »*D. caryophyllus* a

D. chinensis-el néhány esztendő előtt (1881. előtt) Grembler kertjében Hallban (Tirol) egészen önkényt, minden müleges hozzájárulás nélkül kereszteződött s az ebből származó új alak csakugyan a *Dianthus Grembleri* (Ascherson) nevet is nyerte. — Hogy ezek a korcsok, a virágzat megjelenése tekintetében minő viselkedést mutattak, az előttünk egészen ismeretlen. Ugy müleges, mint természetes keresztezések azonban a *D. caryophyllus* és a *D. chinensis*, a százszorszépszegfü valószínű szülői közt már régiebb idő óta és különböző helyeken létrejöttek, azonban, hogy ezen korcsalakok tényleges eredete hol rejlik, azt ma biztosan megállapítani nem lehetséges.

A lilium leveleinek lehullása virágzás előtt. — A legszebb és legelterjedtebb kerti virágok közé tartozik a *Lilium candidum*, a mi régi közkedveltségü fehér liliumunk. S éppen nem lehet rajta megütközni, hogy annyira el van terjedve, hiszen rendkívül igénytelen egy növény, mely még ott is jól tenyészik s illatos virágait ott is jól kifejleszti, a hol csak igen csekély gondozásban részesítettik. Hogy azonban a kertnek e diszét teljes pompájában birhassuk, szükséges, hogy virágzárjai egész hosszukban, úgy alul, mint fölül, szép zöldelő levelekkel legyenek felruházva. Azonban mily ritkán találjuk a fehér liliumot virágzásának idejében levéldiszbe öltözve; a levelek már hetekkel a viritás előtt eltűntek, a szépen felnyílt virágok pedig a kopasz, kóróvá vált virágzáron diszelegve, valóban mindenkiben szánalmat gerjesztenek. — A levelek ilyen korai lehullásának kétféle oka szokott lenni. Először is az ugynevezett liliumbogár *Crioceris Lilii Scop.* s annak álczái tömegesen fellépve, óriási pusztításokat szoktak véghez vinni. A lilombogár egy lenceszem nagyságu, testén fénylő fekete, szárnyfödelein és torján téglapiros színü bogárka, mely a tenyérre téve gyenge cinczogó hangot ad. Ha a liliumot e bogártól és álczáitól meg akarjuk szabadítani, úgy a növényt, de különösen a levelek alsó lapját naponkint át kell vizsgálnunk s az ott talált férgeket

elpusztítanunk. — A levelek korai elhalása és lehullása azonban a legtöbb esetben más körülményre vezethető vissza.

A fehér lilium legjobban tenyészik árnyékos, vagy legalább is félárnyékos helyen s itt azután teljes diszompáját fejti ki. A ki azonban kertjében nem rendelkezik árnyékos, vagy félárnyékos helylyel s így liliumjai az égető nap hevének vannak kitéve, melyhez azután még esetleg könnyü homokos talaj is járul, az minden esetre a főnvázolt levéltelen, szánalomra méltó liliumokban fog csupán gyönyörködhetni. — Azonban még az ilyen viszonyokkal rendelkező kertész is gyönyörködhetik szép liliumokban, ha csak arra ügyel, hogy a hagymákat legalább is 10—15 cm. mélységre ültesse, az ágyás fölületét pedig valamely alacsonyan maradó virággal vesse, vagy ültesse be, minők pl. ibolya, árvácska, rezeda, gombocskák stb. Ez által ugyanis elejét veszi annak, hogy a napsugarak a talajt tulságosan fölhevítsék és kiszárlítsák, a mi pedig ahhoz, hogy a levelek a virágzás végéig épségben megmaradjanak, egyik fő kellék.

Hogy a hasznosat az élvezetessel összekapcsoljam, liliumágyásaimat már évek óta földi eperrel ültetem be s így szép liliumvirágzat mellett még tekintélyes eperaratósom is szokott lenni. Miután a liliumot augusztusban, vagy szeptember elején éppen úgy át lehet ültetni, mint a földi epret, e kettős művelet igen könnyen kivihető egy időben: Az ágyásokat jól megrágyázva előkészítem s először is kellő távolban a lilium hagymáit ültetem el, azután a talaj fölületét elegyengetem s belé ültetem az epret. Így művelve egy ágyás 4 éven át nyugodtan maradhat, ha márcziusban trágyalével láttatik el; a bizonyos epertermés s a dús liliumvirágzat nem fog elmaradni.

Remenylem, hogy e pár biztató soraim hasonló eljárásra fogják a kertészeket ösztönözni s akkor biztosra veszem, hogy ama nyomorékok helyett dús levézetü liliumok fogják gazdájukat gyönyörködtetni.

Az Achymenes-fajok tenyésztése szobában. — Ezen csinos és mindenütt szívesen látott növénykének tenyésztése igen egyszerű. Márcziusban a gumócskákat lomb- és melegágyföld keverékével telt cserepekben 3 cm. mélyen vízirányosan rakjuk egymás mellé a földbe s a cserepeket meleg szobában az ablak mellé állítjuk. Ha a hajtások mintegy 3 cm. hosszúságot érnek el, vagy egyesével, vagy többesével ismét átültethetők friss földbe. A magas növésű fajoknál tanácsos a cserepet csupán egy harmadáig földdel megtölteni s a növény növekedése szerint apródonként utána töltve feltölteni. Az elvirágzás s a szár leszáradása után az öntözést abba kell hagyni, az elfonnyadt szárrakat pedig lemetélni, mire a cserepeket a szoba belsejében száraz helyre állítjuk, hol azok egészen szárazon telettenek át. Márcziusban a gumócskák a cserepekből kivéve ismét a leírt módon ültettetnek el a friss földbe.

Világosságot az orchideáknak! — Az orchideák jó tenyésztésükhöz sok világosságot igényelnek, míg a közvetlen nyári napsugarat a legtöbb nem képes elviselni. E fajoknak legnagyobb része a szabadban a fák kérge s az ágak likaiban élőködik, hová gyökérzetükkel kapaszkodnak s a fák lombozata által kellő védelmet nyernek a napsugarak egyenes behatása ellen. Ha tehát e növényeknek meg akarjuk adni a természetes feltételeket, úgy azokat szintén be kell árnyékolnunk. Ez a beárnyékolás e növényeknél nyáron át egy könnyű fehér ablakfüggöny lebocsátása által vihető ki legezészerűbben. Tavaszkor és ősszel verőfényes napokon legjobb igen ritka fehér gazé- vagy organtin szövettel árnyékolni, télen azonban nem lesz szükségünk beárnyékolásra.

Verbena hybrida „északi fény“ (Nordlicht). — Az utolsó évek figyelemre méltó verbena-ujdonságai közt bizonyára egy sem keltett oly nagy feltűnést, mint a Boroszlóban Matz A. által tenyésztett »északi fény« (Nordlicht, Aurore boréale) nevezetű ujdonság, melyet Matz, a szintén szépnek ismert

»Défiance« verbenafaj magvaiból nyert. Ez a virág az elmúlt nyáron Haage & Schmidt erfurti kertészek telepén oly pompát fejlesztett ki, hogy azt az első tekintetre egy buján virító skarlátpelargonianak lehetett volna tartani. A ragyogó színezet s a virágok nagysága, a verbenák közt, ennél a válfajnál eddig még el nem ért fejlettséget mutat. A színezet valósággal káprázatos narancs-skarlátpiros, a virágok szabályosan alkotottak s egész 8 cm. átmérőjű virágernyőkben mutatkoznak; a virágzás május elejétől fogva október végéig szakadatlanul megújul. Az egyes, tartósan virító virágok átmérője 2–2½ cm.-ig is terjedhet, a mi a verbenáknál minden esetre óriásinak nevezhető.

Két új kerti viola.

1. *Floristenblut*, vagy *vörös kokárda*. — Pompás válfaj, csupán 30 cm. magasságu bokorral, igen széles; haragos vérpiros színezettel, mely e fajnál eddig még nem tapasztaltatott. Bokrainál jellegzetesek a nagyobb számban megjelenő másodlagos hajtások.

2. *Boule de Neige*. (Hógömb.) — Alakjára és tartására az előbbivel megegyez, nagy, terjedelmes virágai azonban tisztafehér színben pompáznak, a bokor pedig alig lesz 25 cm. magas. E két új violafaj magvai Ch. Molin-nál kaphatók Lyonban, Place Bellecour 8.

Godetia „fehér gyöngy.“ (Weisse Perle.) — Új alacsony, tisztafehéren virító válfaj,

melynek virágai valamivel kisebbek ugyan, mint az ismeretes »Duchess of Albany«-nál,

azonban színezetük éppen olyan szép selymes fehér. A bokroknak igen szabályos és zömök növése folytán e csinos válfaj rendkívül alkalmas foglalványok és alacsony csoportozatok létesítéséhez. Magvait Haage & Schmidt erfurti czég árusítja.

Salvia prunelloides purpurea. — Szép biborpirosan nyiló válfaja a néhány év előtt Haage & Schmidt czégtől forgalomba hozott *Salvia prunelloides*-nek. Juniustól kezdve

e virág a késő őszi beálltaig folytonosan virít s ragyogó színével, mely eddig az egyényári zsályafajoknál nem fordult elő, méltó feltűnést kelt. Magvait a föntnevezett erfurti czég szállítja.

Chrysanthemum-kiállítás. — Mühle Vilmos ur, temesvári mű- és üzletkertész, múlt év őszén, november 16-tól 23-ig terjedő Chrysanthemum-kiállítást rendezett a városi nagy vígadóban. A saját telepén tenyésztett Chrysanthemumokat Mühle ur 100 jobb faj képviselőjében 4000 drb. szépen virító példányban hozta közszemlére. A kiállítás iránt nagy is volt az érdeklődés s a látogatók nem csak a virágok szépségében, hanem a rendezés csinosságában is gyönyörködhettek, másrészt pedig azt a tapasztalatot is szerhették, hogy virágszükségleteiket már itt benn a hazában is fődözhetik.

Halálozások. — *Henry Bennett*, a nagynevű rózsatenyésztő, ki a műleges párosítások megalkotójának tekintetik, múlt év őszén Sheppertonban múlt ki.

Paul Nabonnand, a »Nabonnand & fils«-czég tagja, a család birtokán: Golfe Jouan-ban halt meg.

Shirley Hibbert, a »Gardener's Magazine« főszerkesztője Londonban halálozott el.

Heinrich Schmidt, az ismeretes »J. C. Schmidt« erfurti czég tulajdonosa, meghalt Santa Cruz-ban, Teneriffán.

Joh. Liebig, a nevezetes drezdai Liebig-féle kertészet megalapítójának egyik fia, önkézüleg vetett véget életének.

Beküldött árjegyzékek.

A. R. v. Obentraut, Hietzing, Auhofstr. 40., illusztrált főárjegyzék magvakról, növényekről s a faiskola terményeiről.

Haage & Schmidt, mű- és üzletkertésze Erfurtban. Növény- és magárjegyzékek az 1891-ik évre.

Wilhelm Leid, a legnagyobb szegfű-, mályva- és pensée-telepek birtokosa Arnstadt-ban Erfurt mellett. Illusztrált árjegyzék szabadföldi-, edénybeli- és többször virító szegfűfajokról, valamint nevezetesebb virágmagvakról.

Uj rózsafajok.

Capitaine Basroger. *Centif. muscosa.* Moreau-Robert. — Különösen erős növekedésű bokor, hatalmas fája igen finom hegyes tüskékkel gazdagon fegyverezett, lombzata 5—7-leveles; virágja igen nagy, rendkívül szép gömbölkö, élénk karmínpirosan színezett, sötét biborszínnel árnyékol. 15—25 virágból álló bugacsokban nyílik.

Blanche de Forco. *Thea. Dubreuil.* — A bokor igen szép fejlődésű, csaknem kuszó, a hajtások végén egy-egy virággal. Bimbója tojásdadon megnyúlt,

igen könnyen nyílik szét. Virágja nagy, telt, zindelyezett szirmokkal, tejfölfehér, halvány chrómsárgával vegyest, a külső virágszirmok gyengéden rózsásak.

Elisa Fugier. *Thea. J. Bonnaire.* — Igen erős növekedésű, merev egyenes hajtásokkal, mint a Niphetos-nál, a bokor tartása azonban határozottan jobb; mindig szép fényes-zölden lombozott. Bimbója hosszúra megnyúlt; virága igen nagy, nagyon telt, tisztfehér, közepén igen gyengéd sárgával elfutódva. Meglehetősen kemény természetű rózsza, különösen alkalmas üzleti

czélokra. Magoncza egy forgalomba nem hozott fajnak, párosítva a *Niphetos*-al.

Etoile d'Angers. *Thea. Tesnier fils.* — Igen erős bokor, melynek szilárd, zöld hajtásai csak gyér számu tüskékkel vannak fegyverezve; lombozata fényes-zöld; hosszas bimbója erős virágszáron ül. Virágja nagy, igen telt, jól alkotott, gömbalaku, kütünő tartású, sötét rezessárga, barackpirossal szélesen szegélyezett, virágszirmai érzékeny tükröződnek.

Kaiserin Augusta Victoria. *Thea. Lambert & Reitter.* — A szép növekedésű bokor egyenes izmos hajtásokat hoz, melyek gyér számu, de erősen kifejlett tüskékkel vannak fegyverezve. Lombozata sűrű, eleintén fényes barnapiros, későbbben fényes sötétzöld. Virága nagy, néha igen nagy, erősen telt, jó magatartású, alkotásában hasonlít a *The Bride*-hez, könnyen felnyíló, szirmai zsindelezettek, a virágzat meglehetősen tartós; külső szirmai tisztafehérek, a belsők nápolyi sárgák, a középsők narancs-sárgák, kellemesen illatozók. A virágzat többnyire magánosan áll, de néha kettes és hármas, szilárd merev virágnyélen egész a fagy beálltáig folytonosan megújul. A berlini múlt tavaszi kiállításon nagy ezüst érmét nyert.

Mad. Dorgère. *Thea. Tesnier fils.* — Bokra szép fejlettségű, a tüskével fegyverzett hajtások sötétzöld színűek, lombozata világos-zöld. Bimbója petédeden megnyúlt, szilárd virágszirmon ülve jó tartással bír. Virágja nagy, igen telt, gömbalaku, test-rózsaszínű, igen sötétben árnyékol, néha fakórózsaszínű, a félig kinyit virágok bíboros rózsaszínt mutatnak. *Silphide* × *Cath. Mermet*.

Mad. Durant. *Thea. Moreau-Robert.* — Erőteljes bokor, csaknem kuszó növéssel; lombozata szép piros, a hajtások néhány erős tüskével fegyverezettek. Virágja nagy, telt, könnyedén felnyílik, szép gömbös alakú, sötét rezessárgán színezett, a dús virágzat ernyőbugában jelentkezik.

Mad. la Comtesse de Bouchaud. *Thea. Guillot & fils.* — Bokra erős, kuszó jellegű növéssel; szép bimbója nyulánk; virága igen nagy, telt, jól alkotott, belül sáfránysárga, kívül fehéressárga.

Mad. Simon. *Thea. Moreau-Robert.* — Különösen erős, kuszó növéssű bokor, melynek vastag hajtásai csak gyengén fegyverezettek; lombozata eleintén piros, későbbben világos-zöld. Virága igen nagy, igen telt, alakjára és színezetére nézve hasonlít a *Malmais*-hoz, fehéres-rózsaszínű, néha gyengéden sárgásan elfűdva. Igen szép, gazdag virágzatú válfaj, származik a *Mad. Bérad*-tól.

Mlle. Adelina Viviand-Morel. *Thea. A. Bernaix.* — A fényes lombozattal felékesített bokor kuszó növekedésű. Virága egészen új, háromféle színezetet mutat: barackszárga, kanárisárgával árnyékolva és arany-sárgán elárasztva, fénylő halvány enyészetes testrózsaszínbe haladva át, igen erős theaillatot áraszt.

Mlle. Christine de Noué. *Thea. Guillot*

& fils. — Gazdagon virágzó bokra erős növekedésű. Virága igen nagy, telt, jól alkotott és szép magatartású; külső virágszirmai zsindelezettek, sötét barnás biborpirosak, a közép felé keskenyebbek, lakk-rózsaszínűek, élénk bíborosan és fényes ezüstfehéren árnyékolnak, illatosak.

Miss Wenn. *Thea. Guillot & fils.* — Bokra erős fejlettségű; virága nagy, telt, jól alkotott, szép chinai rózsaszínű. Igen csinos, gazdagon virágzó válfaj.

Souv. de Mad. Sablayrolles. *Thea. Bonnaire.* Szép fejlődésű bokor, egyenes hajtásokkal; lombozata szép haragos-zöld; virágszár igen erős, a virág nagy, telt, szép gömbalaku, csaknem mindig egyesével áll, barack-rózsaszínű, sárgán árnyalva, a virágszirmok szegélye tejfölfehérbe megy át s karminnal van szegélyezve. Kütünő üzleti rózsza. *Devonensis* × *Souv. d'Elisa Vardon*.

Henri Brichard. *Thea-hybrida. J. Bonnaire.* — Rendkívül erős egyenes sudaras hajtásokkal, szép terjedelmes lombozata sötét érczes-zöld. Virága nagy, erősen telt, szilárd nyélen ül, kívül tisztafehér, belül igen élénk karminpiros, fakórózsaszínnel árnyékol. Virágzata dús, folytonosan megújul.

Mad. Angélique Veysset. *Thea-hybr. Veysset.* — Rózsaszínű, élénk pirossal csikolva és foltozva, sokkal gazdagabban virágzik, mint a *La France*, melynek állandósított sporja.

Mlle. Juliette Berthaud. *Bourbon. Vve. Schwartz.* Erős fejlődésű növény, igen diszes lombozattal; virága középnagy, sajátágosan rendezett hátrahajlott virágszirmokkal; színe sárgásfehér, testszínnel keverve, közepén hajnalpiros, a körmök citromsárgák. Illatozó és jól remontáló válfaj.

Souv. de Victor Landeau. *Bourb. Moreau-Robert.* — Bokra erősen fejlődő, lombozata sötét-zöld, vastag sudár hajtásai erős tüskékkel fegyverezettek. Virága különösen nagy, telt, serlegalaku, élénkpiros színezetű, karminnal árnyékolva. Erős ernyőbugában gazdagon virágzik.

Commandant Larret de Lamalignie. *Remont. Moreau-Robert.* — Hajlékony hajtásokból álló bokra erős fejlődésű; lombozata szép világos-zöld. Virága nagy, telt, könnyen felnyílik, tökéletesen alkotott, skarlát-piros, tüzvörössel árnyékolva. Gazdag virágzata ernyős.

Lamartine. *Remont. Dubreuil.* — A sűrűn elágazó bokor erős fejlettségű, de inkább zömök; rövid hajtásai egész nyáron át 1–3 virágban végződnek. Virága középnagy, serlegalaku, oldalain függőleges, szabályosan alkotott, közepén kissé bemélyedő, sötét bársonyos karminpiros, sötét violás-amaránttal árnyékol, igen illatos, folytonosan virágzik.

Mad. Charles de Rostang. *Remont. Tesnier fils.* — A növény erős fejlődésű; vastag fája világos-zöld, csak mérsékelten fegyverezt; terjedelmes lombozata pompásan fénylik. Virága nagy, telt, igen jól

van alkotva, chinai rózsaszínű, külső szirmai gyengéd mályva-rózsaszínűek, fényes karmínrózsaszínnel érezettek. A Comtesse d' Oxford származéka.

Mad. Delville. Remont. Vve. Schwartz. Erőteljes bokor diszes lombozattal. Virága nagy, telt, egészen tökéletesen alkotott, középpontjában összenyomott, élénk rózsaszínű, környezetén világosabb, hátsó lapján ezüstös. Az Alfred Colomb származéka.

Mad. E. Forgeot. Remont. Vignerons fils. — A bokor igen erőteljes, erős sudaras hajtásokkal; szép lombozata élénkzöld, pompás bimbója szilárd virágszáron ül. Virága nagy, néha csak középnagy, telt és szépen alkotott, igen világos és élénk cseresznyepiros. Jules Margotin × Elisabeth Vignerons.

Mad. Eugène Sébille. Remont. Vignerons fils. Erős növekedésű bokor, egyenes merev hajtásokkal; lombozata szép élénk színezetű. Virága nagy, telt, szépen alkotott, igen szilárd virágkocsányon ül,

cseresznyepiros, belül valamivel sötétebb, igen dús virágzatu. A Mad. Ch. Grapelet származéka.

Mad. Lemesle. Remont. Moreau-Robert. — Igen erős fejlődésű, fája hatalmas, hátragörbült tuskékkal védekezett; szép lombozata sötétzöld. Virága nagy, telt, gömbalaku, bársonyos biborpiros, violással elaraszott.

Mons. Jules Lemaître. Remont. Vignerons fils. — Bokra igen erős fejlődésű, egyenes erős hajtásokkal; lombozata sötétzöld. Virága igen nagy, telt gömbös, szép élénk karmínpiros, igen jó tartású. Dús virágzású, jól remontáló illatos faj. A Mad. Isaac Péreire származéka.

Roger Lambelin. Remont. Vve. Schwartz. A növény erős fejlődésű, sűrű lombozata világos színű, virága középnagy, jól alkotott, pompás ribizskepiros, bársonyos karmínnal árnyalva, tisztafehéren és rózsaszíniűen foltozva és szegélyezve. Számos porodái jól fejlettek.

Irodalmi szemle.

Rózsatenyésztés. Irta Czapári Albert műkerész. Az egész mű 16 folyóiratos füzetben fog megjelenni s színes és feketenyomatos ábrákkal lesz ellátva. Eddigélét két füzet jelent meg. E füzetek háromheti időközökben küldetnek szét s a munka jövő őszig hihetőleg be lesz fejezve. Kiadja Tarczaly Dezső Nyiregyházán. Ára az egész műnek 4 fjt 80 kr. Megrendelhető a kiadónál s lapunk kiadóhivatalában is. Az előttünk fekvő két első füzetből még nem következtethetünk a mű értékére s így annak tüzetes tárgyalásába még nem bocsátkozhatunk.

Otto's Rosenzucht im freien Lande und in 'Töpfen. Második kiadás, egészen újra átdolgozva C. P. Straussheim, a német rózsakedvelők egyletének volt ügyvezetője által. — Rövid foglalata a rózsatenyésztés minden ágának; irálya kifogástalan, mentes minden szószaporítástól s élénken tárja az olvasó elé a rózsatenyésztés mai álláspontját. Különböző munka becsét már a szerző neve is eléggé biztosítja. Straussheim ur lapunknak is benső barátja s így művét tiszta lelkiismerettel merjük ajánlani németül tudó rózsászainknak. A pazar fényvel kiállított s számos diszes ábrával ellátott mű méltó díszére válik a

szalon asztalának. Kiadja Paul Parey Berlinben, S. W. Hedemannstrasse 10. Ára 2 fjt 40 kr.

Abreisskalender von J. C. Schmidt in Erfurt, für 1891. Az ugynevezett block-kalendáriumok mintájára készült, igen diszes kiállítású naptár mezői gazdák, erdészek és kertészek számára. A naponkint leszakítandó számlapok hátsó felén mindig találunk valami hasznos utasítást. A rendkívül olcsó ár (30 kr.) csupán a rengeteg számban eszközölt kiadás mellett szabathatott meg, mivel a kalendárium ez árértéjében ajándékszámba megy.

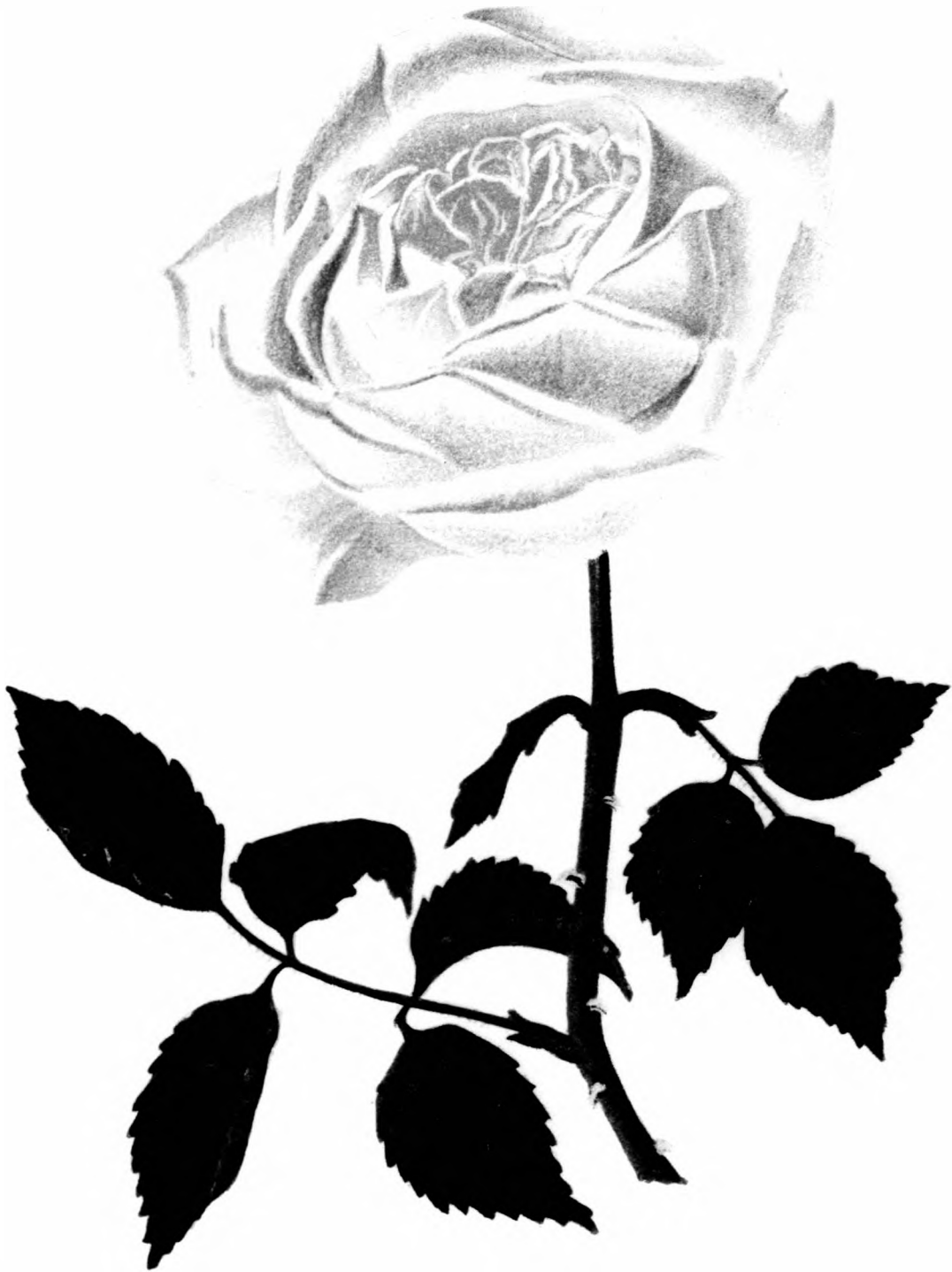
Frankfurter Handels-Zeitung. Heti folyóirat a kertészeti érdekek nyilvántartására és megóvására, melyben hazánk kertészetére vonatkozó közlemények is foglaltatnak, különben pedig hirdetési organum. Kiadja Fr. Honsack, majnai Frankfurtban, ára egy évre 5 márka. (3 fjt.)

Allgemeine Deutsche Gärtner-Zeitung. A németországi általános kertészegylet hivatalos közlönye. Szerkeszti Paul Abraham Berlinben, N. Weissenburgerstrasse 66. Megjelenik havonként kétszer, előfizetési ára egy évre 4 márka. (2 fjt 40 kr.) Lapunk e két, ujonnan megjelent német szaklappal csereviszonyban áll.

Mad. Eugène Verdier.

Thea — Levelt

Alle Rechte vorbehalten.

Rózsa Ujság. Pécs-Szabolcs